

Sofia Vikman kok

Kirjallinen kysymys pakkoavioliittojen ehkäisemisestä ja niiden purkamismenettelyn kohtuullistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Tuore selvitys pakkoavioliitoista Suomessa nosti esiin haasteet pakotettujen liittojen ehkäisemisessä. Raportti toi ilmi viranomaistemme riittämättömät valmiudet pakkoavioliittojen ongelmaan puuttumisessa. Myöskään rikosoikeudellisesti kaikkiin keinoihin ilmiön kitkemiseksi ei Suomessa ole tartuttu.

Avioliittoon pakottaminen on kriminalisoitu monessa Euroopan maassa. Suomessa erillislainsäädäntöä ei ole säädetty, vaan tapaukset ovat rangaistavia pakottamisena tai ihmiskauppana. Pakkoavioliittojen kriminalisointi antaa viranomaisille nykyistä tarkemmat keinot rikoksiin puuttumiseen, niiden havaitsemiseen ja ehkäisemiseen.

Erilliskriminalisoinnilla viestitään jyrkän kielteisestä suhtautumisesta pakkoavioliittoihin ja rohkaistaan uhreja hakemaan apua. Myös rikosvastuu toteutuu paremmin, kun ilmiöön kiinnitetään enemmän huomiota ja se tunnistetaan nykyistä paremmin. Toistaiseksi pakkoavioliittoihin puuttumisessa yksi suurimmista haasteista on se, että teko johtaa harvoin rikosprosessiin.

Ilmiötä ei kuitenkaan voida ehkäistä vain rikosoikeudellisin keinoin, vaan vielä tärkeämpää on puuttua pakkoavioliiton sosiaalisiin ja oikeudellisiin haasteisiin asiantuntevalla viranomaistyöllä. On selvää, että Suomen on nykyistä määrätietoisemmin koulutettava ammatilaisiaan tunnistamaan pakkoavioliittoja, puuttumaan tilanteeseen ja suojelemaan uhan alla eläviä.

Samalla jo uhreiksi joutuneita on pystyttävä auttamaan nykyistä tehokkaammin. Suomi on sitoutunut kansainvälisessä Istanbulin sopimuksessa varmistamaan, että pakkoavioliitto voidaan mitätöidä, kumota tai purkaa aiheuttamatta uhreille kohtuutonta taakkaa. Nykyiset lakimme eivät kuitenkaan takaa uhreille kohtuullistettua mahdollisuutta tähän, vaan altistavat heidät perinteisen avioeromenettelyn alaisiksi. Kunniaväkivallan ja painostuksen uhrille menettely on pitkä ja tarpeettoman raskas, ja sen jälkeenkin uhri on rekisterien mukaan "eronnut", vaikka tämä ei olisi ollut avioliitossa omasta tahdostaan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä pakkoavioliittojen nykyistä tehokkaammaksi ehkäisemiseksi ja

Kirjallinen kysymys KK 477/2017 vp

miten hallitus aikoo taata pakkoavioliiton uhreille nykyistä kohtuullisemman mahdollisuuden liiton purkamiseen?

Helsingissä 31.10.2017

Sofia Vikman kok